

OPLEVERING WERKGROEP BEGELEIDING INDIVIDUEEL

Het voorliggende document beoogt:

1. Inhoudelijk invulling te geven aan de onderscheiden productcategorieën ten aanzien van individuele begeleiding.
2. Een voorstel te doen voor de omzetting naar de nieuwe productindeling en tarifiering per 1/1/2016.
3. Een voorstel te doen voor resultaatgerichte indicatie.

AD 1 INHOUDELIJKE INVULLING INDIVIDUELE BEGELEIDING

Definitie individuele begeleiding

Individuele begeleiding betreft een begeleide structurele activiteit met een welomschreven doel, die wordt geboden in een 1 op 1 relatie met de cliënt (NB wanneer *onderdelen* van de individuele begeleiding om reden van efficiency in groepsverband worden aangeboden is dat toegestaan).

Doel¹

Individuele begeleiding is gericht op het bevorderen, het behouden of het compenseren van de zelfredzaamheid en de mogelijkheden tot participatie van de cliënt. De begeleiding is bedoeld om te voorkomen dat de cliënt niet meer in de eigen leefomgeving zou kunnen verblijven (o.a. door overbelasting van de mantelzorger en/of een noodzaak tot zware zorg), zou verwaarlozen en/of ernstige overlast zou veroorzaken. De specifieke doelen die – in de individuele cliëntsituatie – met individuele begeleiding worden nagestreefd, worden bepaald aan de hand van de Zelfredzaamheidsmatrix.

Doelgroep

Burgers van de Drechtsteden met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problematiek, die zonder de maatwerkvoorziening individuele begeleiding niet meer in de eigen

---

¹ In de beschrijving van het doel (en de doelgroep) van individuele begeleiding wordt aangesloten bij de volgende definities uit de wettekst Wmo 2015:

- **Maatschappelijke ondersteuning:** ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen omgeving.
- **Zelfredzaamheid:** in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.
- **Participatie:** deelnemen aan het maatschappelijke verkeer.
- **Begeleiding:** activiteiten gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie van de cliënt opdat hij zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven.

In de werkgroep is door de aanbieders gevraagd om een definitie van **ernstige** overlast. Omdat overlast (zowel in de directe woonomgeving als in de openbare ruimte) zoveel verschillende verschijningsvormen kan hebben, is het niet mogelijk **objectieve** criteria te benoemen om overlast te onderscheiden van ernstige overlast. Wel duidelijk mag zijn dat niet alle overlast die wordt ervaren ernstige overlast is. Voor ernstige overlast moet er 'behoorlijk wat aan de hand zijn'. Dit wordt onder meer bepaald door de aard van de overlast (wat is er aan de hand?), de frequentie van de overlast (hoe vaak?) en de impact op omwonenden en/of de openbare orde.

Ingeval van maatschappelijke opvang kunnen doel en doelgroep nog verder worden gespecificeerd. Dit maakt deel uit van het inkooptraject beschermd wonen en maatschappelijke opvang dat onder regie van de centrumgemeente Dordrecht plaatsvindt..

leefomgeving zouden kunnen verblijven, zouden verwaarlozen en/of ernstige overlast zouden veroorzaken.

Parameters

De volgende factoren worden van invloed geacht op de inschaling van de zwaarte (en daarmee de kostprijs) van de individuele begeleiding:

- **Intensiteit** van de ondersteuningsactiviteiten (gemiddelde tijdsbesteding), wordt mede bepaald door:
  - o Hoeveelheid resultaatgebieden / feitelijke ondersteuningsactiviteiten
  - o Duur van de individuele ondersteuningsactiviteiten, wordt mede bepaald door:
    - Soort werkzaamheden (zie onder werkzaamheden)
    - Frequentie ondersteuningsactiviteiten.
    - Relatieve zwaarte resultaatgebied ZRM (bijv. niet zelfredzaam op domein financiën vraagt om andere intensiteit en vorm individuele begeleiding dan geestelijke gezondheid)
- **Professionaliteit** (benodigde expertise c.q. samenstelling combinatie van expertises), wordt mede bepaald door:
  - o Vereist kennisniveau
  - o Complexiteit van de ondersteuningsactiviteiten.
- **Planbaarheid** van ondersteuningsactiviteiten.

Werkzaamheden

Werkzaamheden m.b.t. individuele begeleiding zijn te onderscheiden in 3 soorten, die verschillen naar de aard van de activiteiten:

1. Toezicht en stimuleren
2. Aanleren en oefenen
3. Helpen, overnemen en regie voeren

Ad 1. De ondersteuning is erop gericht om door toezicht de feitelijke situatie te monitoren en/of door stimulans ervoor te zorgen dat de cliënt (eventueel met behulp van zijn netwerk) zelf in staat is de vereiste activiteiten te ondernemen. Waar mogelijk wordt de ondersteuning op termijn afgebouwd.

Ad 2. De ondersteuning is erop gericht door aanleren en oefenen de cliënt (eventueel met behulp van zijn netwerk) naar het punt te brengen dat hij deze op een afzienbaar moment zelfstandig kan ondernemen of de cliënt te brengen naar het voor hem maximaal haalbare niveau. Deze vorm van ondersteuning is altijd eindig en van beperkte duur. Kan kortdurend ook dienen om (ten behoeve van het indicatieproces) een scherper beeld te krijgen van een nieuwe cliënt.

Ad 3. De ondersteuning is erop gericht om de cliënt (eventueel met behulp van zijn netwerk) te helpen bij het verrichten van de vereiste activiteiten (samen doen), al dan niet in combinatie met het overnemen van taken en/of het voeren van regie door de professional omdat de cliënt deze niet zelf kan uitvoeren. Deze vorm van ondersteuning is aan de orde in complexe situaties (multiproblematiek) die vragen om intensieve begeleiding.

NB In de praktijk zal de ondersteuning vaak een mix van verschillende activiteiten vormen. Wanneer in het onderstaande wordt gesproken van **primaire werkzaamheden** wordt daarmee bedoeld welke werkzaamheden in de totale mix van activiteiten binnen een bepaalde productcategorie de boven-
toon voeren.

Productcategorieën

In het onderstaande is ervan uitgegaan dat de bovenstaande inhoudelijke indeling in werkzaamheden in hoge mate correspondeert met de belangrijkste kostprijsbepalende factoren intensiteit (het voor het te bereiken resultaat noodzakelijke aantal uren) en expertise (het vereiste opleidingsniveau) Dit betekent dat de volgende inhoudelijke indeling naar *primaire* werkzaamheden wordt voorgesteld:

- Begeleiding 1 → toezicht en stimuleren
- Begeleiding 2 → aanleren en oefenen
- Begeleiding 3 → helpen, overnemen en regie

Bovenstaande impliceert dat Begeleiding 2 dus nadrukkelijk een tussencategorie vormt die op korte of langere termijn leidt tot ofwel het stopzetten van begeleiding ofwel de overgang naar een van de andere twee categorieën. Begeleiding 2 is niet per definitie een noodzakelijke voorfase tot de andere categorieën, tenzij er vraagtekens zijn over de vereiste samenstelling van het ondersteuningsplan.

AD 2 TARIFERING EN OMZETTING 2016

Voorwaarde bij de tarifiering is dat de in te kopen diensten binnen het budget dat de Drechtsteden hiervoor van het Rijk ontvangen, kunnen worden uitgevoerd.

De tarieven gelden per productcategorie per klant voor een periode van 4 weken.

Mede gebaseerd op de NZA-tarieven 2014 en de tariefafspraken 2015 met de afzonderlijke aanbieders is de conclusie van de werkgroep dat ongeacht de AWBZ-grondslag voor de verschillende doelgroepen uniforme tarieven kunnen worden gehanteerd. In deze tarieven is de (on)planbaarheid van werkzaamheden en specifieke professionaliteit verdisconteerd.

Een uitzondering op het bovenstaande moet worden gemaakt voor gevallen van (zeer) ernstige gedragsproblematiek (m.n. PSY en NAH). De reden voor die opslag is gelegen in de (grotere inzet van) **specifieke hoger gekwalificeerde professionaliteit** die nodig is voor het **bijsturen** van (zeer) ernstige **gedragsproblematiek** (vaak als gevolg van psychiatrisch ziektebeeld, verslaving of niet aangeboren hersenaandoening).

De opslag wordt uitgedrukt in een bedrag per cliënt per periode van 4 weken. Overigens is er naar mening van de werkgroep geen reden voor de inzet van deze specifieke (en dus duurdere vorm van) expertise indien deze gedragsproblematiek zich niet of nauwelijks meer voordoet en het terugvalrisico beperkt is.

Arrangementsprijzen 2016:

Prijzen individuele begeleiding 2016:

Begeleiding 1:	→ € 319,24
Begeleiding 2:	→ € 692,21
Begeleiding 3:	→ € 1.063,61

Begeleiding opslag 1:	→ € 90,01
Begeleiding opslag 2:	→ € 195,17
Begeleiding opslag 3:	→ € 299,89

- Prijzen zijn per categorie, per cliënt, per periode van 4 weken
- Opslag per categorie, per cliënt, per periode van 4 weken
- Prijzen gelden voor de duur van 1 jaar, van 1-1-2016 tot en met 31-12-2016
- Gedurende 2016 evaluatie

Specifieke doelgroep(en) waarvoor begeleiding vooralsnog apart moet worden ingekocht

ZG i.v.m. volume doelgroep (en i.r.t. landelijke inkoopafspraken). Met de VNG wordt contact gezocht over aanscherping van het huidige inkoopmodel.

Transitie 2016

In 2016 zullen de lopende indicaties worden omgezet naar het nieuwe systeem. Om te voorkomen dat in 2016 twee verschillende administratieve systemen naast elkaar worden gebruikt, wordt voorgesteld om alle lopende indicaties per 1 januari 2016 **technisch om te zetten** naar de nieuwe systematiek en gedurende het jaar de inhoudelijke herindicaties ter hand te nemen. Voor de technische omzetting wordt voorgesteld de onderstaande verdeelsleutel te hanteren. Categorie 2 is daarin niet meegenomen gezien de tijdelijkheid van dat product in relatie tot reeds lopende indicaties. Wel kan voor nieuwe aanvragen dit product met ingang van 1 januari 2016 worden ingezet.

Klasse AWBZ	IB Wmo
1-2	IB 1
>= 3	IB 3
H152, H153	Opslag

Bij de technische omzetting is het van belang dat deze zonder (grote) inhoudelijke wijziging van de huidige dienstverlening aan de cliënt plaatsvindt. Indien er voor de cliënt (grote) inhoudelijke gevolgen aan de technische omzetting verbonden zijn, zal eerst een nieuwe indicatie nodig zijn voordat de inhoudelijke veranderingen kunnen worden doorgevoerd. Slechts dan is de aanpassing in de dienstverlening in geval van bezwaar juridisch houdbaar. Om te borgen dat de technische omzetting nog geen (grote) inhoudelijke consequenties heeft voor de cliënt zal in de deelopereenkomst hierover een nadere bepaling worden opgenomen.

In het geval dat 1 cliënt voor meerdere prestaties (Nza codes) in verschillende klassen geïndiceerd is, wordt cliënt o.b.v. de hoogst geïndiceerde klasse omgezet. Nb; niet iedere afzonderlijke prestatie wordt dus technisch omgezet.

AD 3 RESULTAATGERICHTE INDICATIESTELLING

Indicatiestelling

Bij de indicatiestelling, en het formuleren van de te bereiken resultaten, wordt aangesloten bij de resultaatgebieden van de ZRM. Het ondersteuningsplan (opgesteld door aanbieder in overeenstemming met de cliënt) moet hierop worden gebaseerd en dient onderdeel uit te maken van de (definitieve) beschikking. Het aanvraagproces moet worden heringericht om dit te realiseren. Ten behoeve van het ondersteuningsplan zal een opzet worden gemaakt van onderwerpen die daarin in ieder geval moeten terugkomen, zoals welke activiteiten zullen worden verricht om de gewenste resultaten te bereiken en welke termijn daaraan is verbonden. Daarnaast wordt een format ontwikkeld dat aanbieders desgewenst kunnen gebruiken. De lastenverzwaring die het werken met ZRM-gebaseerde ondersteuningsplannen met zich meebrengt, wordt naar mening van de werkgroep (ruimschoots) gecompenseerd door de vereenvoudiging van de bekostigingssystematiek die met de nieuwe werkwijze gepaard gaat.

Bij de indicatie is van belang om in ieder geval te bepalen welke soort ondersteuning moet worden ingezet. In het voorgaande is gesteld dat de ondersteuning in de praktijk vaak een mix van verschillende activiteiten vormt en dat de productcategorieën worden bepaald door de **primaire werkzaamheden** die daarin voorkomen. In de implementatiefase zal nader worden onderzocht of het noodzakelijk is om hiervoor een scoringsmethodiek te ontwikkelen.

Resultaatgebieden IB

Invulling conform ZRM, heeft voor alle relevante levensdomeinen enkel betrekking op de categorieën "niet zelfredzaam" en "beperkt zelfredzaam" binnen de ZRM. In geval van "acute problematiek" is naar mening van de werkgroep individuele begeleiding alleen aan de orde bij de levensdomeinen "dagbesteding" (overlast) en "geestelijke gezondheid" (manifest en latent gevaar voor zichzelf en anderen). In de andere levensdomeinen wordt in geval van acute problematiek naar mening van de werkgroep door andere professionals afdoende gespecialiseerde hulp geboden. Op het levensdomein Justitie is IB alleen aan de orde indien het is gekoppeld aan inzet van IB op levensdomeinen "geestelijke gezondheid" en/of "verslaving".

Prestaties per resultaatgebied

Onderstaande tabel geeft aan wat de met individuele begeleiding te bereiken resultaten zijn per domein. Mogelijk kunnen deze resultaten worden bereikt met andere oplossingen, zoals begeleiding groep, eigen kracht, algemene voorzieningen. In die gevallen is individuele begeleiding niet nodig om de resultaten te bereiken. De levensdomeinen "geestelijke gezondheid" en "verslaving" zijn samengenomen, evenals "lichamelijke gezondheid" en "ADL".

Domein	Resultaat	Samenhang
Financiën	Het voeren van de eigen (financiële) administratie <ul style="list-style-type: none"> - Het hebben van inzicht in de financiële situatie, waaronder het inkomens- en uitgavenpatroon - Het hebben van een geordende (financiële) administratie - Het verwerken van post - Het beheren van de financiën, waaronder het tijdig betalen van rekeningen - Het in balans hebben van inkomsten en uitgaven 	Wgs (Wet gemeentelijke schuldhulpverlening) Participatiewet
Huisvesting	Het zelfstandig bewonen van een leefbare, geordende en schone woonruimte <ul style="list-style-type: none"> - Het kunnen vinden van passende woonruimte - Het behouden van passende woonruimte 	Financiën Huishoudelijke ondersteuning Woonvoorzieningen
Huiselijke relaties	Het hebben van gezonde huiselijke relaties <ul style="list-style-type: none"> - Het voorkomen van en de-escaleren van verstoorde huiselijke relaties - Het hebben van een goede, open communicatie met de leden van het huishouden 	
Geestelijke gezondheid/verslaving	Het psychisch zelfstandig kunnen functioneren <ul style="list-style-type: none"> - Het bewustzijn van de eigen psychische toestand - Het kunnen voeren van regie over het leven - Het volgen van therapie/behandeling - Het tijdig en correct gebruiken van medicatie - Het voorkomen en/of verminderen van destructief gedrag - Het beheersbaar maken en houden van verslavingsproblematiek, zoals het gebruik van middelen 	Zvw (behandeling)
Zelfzorg (lichamelijke gezondheid + activiteiten dagelijks leven)	Het zichzelf kunnen verzorgen en het kunnen zorgen voor een goede lichamelijke gezondheid <ul style="list-style-type: none"> - Het bezoeken van medische behandelaars - Het tijdig en correct gebruiken van medicatie - Het hebben van een goede conditie - Het gebruik maken van gezonde voeding - Het wassen van het eigen lichaam - Het dragen van schone kleding 	Zvw (persoonlijke verzorging) Vervoersvoorzieningen

	<ul style="list-style-type: none"> - Het doen van boodschappen - Het uitvoeren van eenvoudige huishoudelijke taken 	
Sociaal netwerk	<p>Het hebben van en beroep kunnen doen op een gezond sociaal netwerk</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het opbouwen van een gezond sociaal netwerk. - Het ondersteunen van een sociaal netwerk - Het in staat zijn een beroep te doen op het sociaal netwerk. - Het kunnen aangaan van sociale relaties <p>Het voorkomen van overbelasting van het sociaal netwerk</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het aanleren van en oefenen met het sociaal netwerk (w.o. mantelzorger) hoe om te gaan met de gevolgen van de beperkingen van de verzorgde 	<p>Algemene voorzieningen</p> <p>Kortdurend verblijf Begeleiding groep</p>
Dagbesteding en maatschappelijke participatie	<p>Het naar vermogen actief kunnen deelnemen aan de maatschappij</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het aanbrenge van dagstructuur - Het kunnen plannen en uitvoeren van taken - Het nakomen van afspraken - Het voorkomen en verminderen van overlast - Het hebben van een zinvolle dagbesteding (relatie met BG groep en P-wet) 	Begeleiding groep

Afgrenzing IB met beschermd wonen

Geen individuele begeleiding wordt ingezet indien:

1. Verblijf een noodzakelijk onderdeel is van het totale ondersteuningspakket. Dit is bijvoorbeeld het geval indien permanent toezicht vereist is om overlast, zelfbeschadigend of destructief gedrag te voorkomen of de situatie van de cliënt niet in staat is gebleken tot het duurzaam zelfstandig bewonen van een leefbare, geordende en schone woonruimte.
2. De kosten van het totale extramuraal ondersteuningspakket de kosten van een intramuraal pakket overstijgen.

Afgrenzing IB met dagbesteding

Individuele begeleiding wordt slechts dan geïndiceerd wanneer hetzelfde resultaat niet kan worden bereikt met tevens geïndiceerde dagbesteding. Beide kunnen wel naast elkaar worden geboden, waarbij de individuele begeleiding complementair is aan de geboden begeleiding binnen de dagbesteding.